

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Kuzmin Eduard

TOWARDS THE DESIGN OF A SYSTEM OF PUNISHMENTS IN INTERNATIONAL
CRIMINAL LAW 233

Мануйлова Катерина Вікторівна

ЮРИСДИКЦІЙНІ ТА НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ
НЕПОВНОЛІТНІХ У КОНТЕКСТІ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ 235

Цибульська Ольга Юрійвна

ЩОДО ПИТАННЯ НЕДОТРИМАННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ ПРИ
РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СУДОВИЙ ЗАХИСТ ЧЕРЕЗ РЕЛІГІЙНІ ПЕРЕКОНАННЯ В УМОВАХ
ЦИФРОВІЗАЦІЇ 238

Войтович Павло Петрович

ПРАВО НА УЧАСТЬ ЯК ШЛЯХ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ. 241

Hryb Anna

INTERNATIONAL PROTECTION OF HUMAN RIGHTS IN THE INFORMATION SOCIETY 244

Плотніков Олексій Вікторович

УХВАЛЕННЯ КОНВЕНЦІЇ ПРО ДЕЯКІ ВИДИ ЗВИЧАЙНОЇ ЗБРОЇ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ КРОК
В ФОРМУВАННІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ОБМЕЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ
ДЕЯКИХ ВИДІВ ОЗБРОЄНЬ В БОЙОВИХ ДІЯХ. 247

Федорова Тетяна Сергіївна

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО У СУЧАСНИХ ВИКЛИКАХ УКРАЇНИ: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ 250

Hrebeniuk Dmytro

THE DISCUSSION AROUND THE DEFINITION OF «EUROCRIME» 252

Бірюков Руслан Миколайович

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРОТОКОЛІВ ДО КОНВЕНЦІЇ ПРО ЄВРОПОЛ 255

Бондарюк Ольга Олегівна

ПРОБЛЕМАТИКА В ПРОЦЕДУРІ ПОВЕРНЕННЯ ВИКРАДЕНИХ ДІТЕЙ НА ПОСТІЙНЕ МІСЦЕ
ПРОЖИВАННЯ 258

Галат Владислав Ігорович

ВПЛИВ ВІЙНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ
ДОГОВОРІВ МІЖНАРОДНОЇ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ТОВАРІВ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ДЛЯ
ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ 262

Жакун Маргарита Юріївна

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВІЙНИ:
СИНЕРГІЯ ВОЄННОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ 265

Івахненко Єлизавета Олександрівна

ДО ПРОБЛЕМИ ВСТАНОВЛЕННЯ СУТНОСТІ ДЕФІНІЦІЇ КІБЕРПРОСТОРУ ТА
МІЖНАРОДНОГО РЕГУЛЮВАННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ 269

Марченко Дмитро Вікторович

ЕЛЕКТРОННІ ДОГОВОРИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ: КОЛІЗІЙНІ ПИТАННЯ
ФОРМИ ТА ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ 271

Омельченко Іван Ігорович

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ПРОПОРЦІЙНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ 274

Островерхий Олександр Олександрович

МЕХАНІЗМИ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПОКАРАННЯ ЗА
ЗЛОЧИН АГРЕСІЇ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ. 279

Раздорожний Герман Юрійович

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ЗАХИСТУ ПРАВ АДВОКАТІВ 281

Редченко Ярослав Олександрович

ЕМІСІЯ ТА ОБІГ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ: ПОРІВНЯННЯ МІСА ТА ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ... 284

3. Schabas W. A. The International Criminal Court: A Commentary on the Rome Statute. Oxford University Press, 2016. – С. 213–220.

4. Федорова Т. С. Ідея верховенства права у міжнародно-правовому дискурсі. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень* : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –Т. 1. С. 45–47.

5. Федорова Т. С. Захист прав людини в сучасному міжнародному та європейському праві : навч.-метод. посібник / Х. Бехруз, А. Гриб та ін. ; за ред. Х. Бехруз; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. С. 61–65.

6. Федорова Т. С. Міжнародне право та євроінтеграційні перспективи України: сучасні виклики : колективна монографія / Х. Н. Бехруз, М. Р. Аракелян, С. С. Андрейченко та ін. Одеса : Фенікс, 2023. С. 98–100.

Ключові слова: міжнародне право, територіальна цілісність, агресія, міжнародна відповідальність, гуманітарне право, конфлікт.

Keywords: international law, territorial integrity, aggression, international responsibility, humanitarian law, conflict.

Hrebeniuk Dmytro

National university «Odesa law academy»

PhD, Associate Professor of The Department of International and European Law

THE DISCUSSION AROUND THE DEFINITION OF «EUROCRIME»

Traditionally, it is noted that the European legal space is increasingly dominated by the trend towards the formation of new legal categories reflecting the evolution of criminal law instruments within the framework of supranational integration structures. One of such categories that has attracted attention in recent years is the phenomenon of «eurocrime». Despite its increasing use in journalistic, expert and even political sources, the national legal doctrine still lacks a single, well-established definition of this phenomenon. Therefore, it is quite logical that numerous discussions on the essence, structure and legal nature of «eurocrime» are taking place.

The definition of a «eurocrime» is faced with a number of conceptual issues that have both theoretical and applied aspects. In this context, we are talking about the distinction between general criminal offences with a cross-border element, crimes that threaten the interests of the members of the integration association, namely the European Union (hereinafter – the EU), and international crimes in the classical sense, such as genocide or crimes of aggression. The absence of a clear definition in the EU primary and secondary law is a matter of some debate, which complicates both the harmonisation of criminal legislation of the member states and the construction of an effective system of supranational criminal jurisdiction. The study of «eurocrime» is not

only an academic issue, but also an indicator of more global processes, in particular, the search for new forms of human rights protection, strengthening of the European legal identity and improvement of the criminal justice system in the face of cross-border challenges. In this context, a comprehensive study of the content, features and legal consequences of the introduction of the concept of «eurocrime» into legal circulation is of particular relevance.

The aim of the study is to analyse the key scientific and regulatory approaches to the definition of «eurocrime» and to identify the reasons for the lack of a unified understanding of the concept.

The concept of «eurocrime» is traditionally considered through the prism of the provisions of the Treaty on the Functioning of the European Union (hereinafter – TFEU), which forms the regulatory framework for combating particularly serious crimes of a cross-border nature. Although the term «eurocrime» is not directly mentioned in the text of the Treaty, the conceptual outlines are indirectly outlined in Article 83 TFEU [1]. It is particularly important to note that the legal act refers to categories of crimes that, given their rather specific dimension, require concerted action by EU member states. In the scientific literature, in particular in the works of Ukrainian researchers, the approach according to which a «eurocrime» is considered to be a criminal offence that falls within the scope of legal regulation of the EU and is particularly grave and cross-border in nature, dominates. It is this classification that provides the legal basis for establishing minimum standards for the composition of crimes and the sanctions provided for them in certain areas that are subject to harmonisation within the EU [2, p. 467].

In the process of defining and regulating the concept of «eurocrime», it is necessary to focus research on related legal mechanisms used by the EU to protect its fundamental values, in particular the rule of law, human rights and international security. These mechanisms include restrictive measures, and in this context, the contour of the issue covers such area as liability, so in this aspect, sanctions are a key tool for implementing the EU's common foreign and security policy in accordance with Article 21 of the EU Treaty (hereinafter – the TEU) [3].

It is necessary to note that this mechanism has a clearly defined legal nature and is aimed at ensuring stability and law and order both within and outside the integration association, in this context, it is increasingly relevant for transitional states. It should be noted that the sanctions mechanism covers a fairly wide range of measures, from individual sanctions, including asset freezes and travel bans, to sectoral restrictions, such as embargoes on trade in certain groups of goods or bans on certain types of services, including in the banking sector. Ukrainian researchers point out that more than 40 separate decisions have been adopted within the EU legal framework regulating the application of restrictive measures in various geopolitical contexts. Therefore, it is worth noting that this mechanism is not only a foreign policy tool, but also a potential tool for preventing actions that can be qualified as an encroachment on the security, integrity and legal order of the EU – that is, actions that may in the future fall under the qualification of a «eurocrime» [4, p. 516-517].

The existence of this mechanism as a preventive tool in the structure of the EU legal policy only emphasises the need for a comprehensive approach to responding to threats that undermine the rule of law within the integration community. One of the challenges for the EU is corruption, which, going beyond national jurisdictions, is becoming a cross-border phenomenon and increasing the need for unified approaches to combating it – including in the context of the potential codification of European crimes. The combination of different mechanisms in the fight against corruption was outlined in 2020 in the annual report on the state of the rule of law in the EU. The document notes that the effectiveness of anti-corruption policy depends on the balanced application of both preventive measures (institutional integrity, transparency, anti-corruption expertise) and effective criminal prosecution. The report contains a comparative analysis of changes in the national criminal legislation of the EU member states related to corruption offences, emphasising the importance of a high-quality investigation and adequate application of criminal sanctions for the relevant offences [5, p 21].

To summarise the research, the concept of «eurocrime» at the present stage remains conceptually undefined, and given the growing frequency of its use in the political and scientific space. Its legal nature is largely derived from the EU's founding documents, which form the basis for harmonisation of criminal legislation of the member states on crimes of supranational importance and cross-border nature. However, the absence of a clear regulatory definition of the aforementioned term creates a number of challenges – both in doctrinal understanding and in practical law enforcement. A study of related EU legal instruments, such as sanctions mechanisms and approaches to combating corruption, has to some extent confirmed that there is a need for a systematic and interdisciplinary approach to the definition of a «eurocrime». Such phenomena already demonstrate features that may in the future form the basis of a legal category such as supranational interest. Thus, the «eurocrime» appears as a unique legal phenomenon that is in the process of formation and requires further study of its components, so the final formulation depends on the political will of the EU institutions, the consistency of interstate lawmaking, and the development of a supranational criminal justice system.

List of sources used:

1. Treaty on the Functioning of the European Union (consolidated version). *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12012E/TXT:en:PDF>

2. Гребенюк Д. О. Щодо передумов формування уявлення про «єврозлочин» як правове явище Права людини в період збройних конфліктів : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяч. 75-річчю прийняття Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року та Міжнародному дню прав людини. 1 листопада 2024 р., м. Одеса. Одеса. 2024. С. 466–473.

3. Consolidated version of the treaty on European Union 2012. *EUR-Lex*. URL: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0023.02/DOC_1&format=PDF

4. Анакіна Т. М., Зіняк Л. В., Чорнозуб Л. В. Кримінальна відповідальність за порушення санкцій (обмежувальних заходів): підхід європейського союзу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 516–520.

5. Mickevičiūtė L. Is there the Need for Further Harmonisation on Corruption Offences in the European Union? *Vilnius University Open Series*. 2021. P. 21–27.

Ключові слова: єврозлочин, кримінальне право Європейського Союзу, транскордонна злочинність, наднаціональна юрисдикція, правова інтеграція, гармонізація кримінального права, правова категорія. Правовий порядок ЄС.

Keywords: eurocrime, criminal law of the European Union, cross-border crime, supranational jurisdiction, legal integration, harmonisation of criminal law, legal category, EU legal order.

Бірюков Руслан Миколайович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
докторант кафедри міжнародного та європейського права,
кандидат юридичних наук*

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРОТОКОЛІВ ДО КОНВЕНЦІЇ ПРО ЄВРОПОЛ

Початок 2000-х років став вирішальним для становлення Європейського поліцейського управління (Європолу). Цей розвиток був визначений реальним функціональним тиском від зростаючої внутрішньої та зовнішньої взаємозалежності та посиленням нових видів злочинності, що зумовлювало потребу в створенні єдиного центрального органу по боротьбі з ними. Це було пов'язано не тільки з задачами та проблемами, з якими стикався сам ЄС, але й з потребами зовнішніх акторів, які повинні були мати розуміння того до кого вони можуть звернутися, в разі виявлення злочину підробки Євро або шахрайства з ним. Зі зростанням таких взаємозалежностей, політики європейських держав все частіше зверталися до європейського рівня вирішення проблем. Найбільш очевидним було обрати Європол в якості центрального органу в контексті міжнародного поліцейського співробітництва ЄС. Він вже був пов'язаний з європейськими структурами та становив собою канал безпосередньої комунікації відповідних виконавчих органів. Він, на той момент, вже відрізнявся більшою інституціоналізацією, ніж Інтерпол.

Протокол I становив перший крок в бік призначення Європолу центральним органом з питань відмивання грошей. Він зробив Європол офіційним актором в сфері міжнародного поліцейського співробітництва ЄС. Протокол був укладений порівняно швидко та без складнощів, цей документ піддавався критиці з боку Європейського парламенту за його негнучкість, зокрема за те, що він набрав чинності в разі схвалення всіма державами-учасницями організації.

За протоколом Європол ставав повноцінним актором міжнародного поліцейського співробітництва в Європі, причому отримав можливість діяти як на